

DUF's demokratiske læringstilgang

DUFs demokratiske læringstilgang er en bestræbelse på at sammenfatte en samlet læringstilgang, der kan fremme et internt fælles sprog og styrke den grundlæggende faglighed på tværs af DUF's læringsaktiviteter.

"DUF's demokratiske læringstilgang" gælder for alle DUFs læringsaktiviteter, både nationalt og internationalt, herunder uddannelser, kurser, temadage og seminarer. Læringstilgangen er derfor særligt målrettet DUF's konsulenter, som faciliterer og underviser, hvad end det er medlemmer i medlemsorganisationerne, medlemmer i partnerorganisationer, ungdomsdelegater eller den bredere ungdom i fx folkeskoler og på ungdomsuddannelser.

Ligesom i alt andet af DUFs arbejde, bygger læringstilgangen på demokrati som grundværdi, eftersom DUF's formål er at oplyse, engagere og oplære unge i demokrati ved at fremme **unges aktive deltagelse** i demokratiet og foreningslivet.

Som organisation arbejder DUF for **demokrati, ungeindflydelse og foreningsudvikling**. Dét gør DUF med afsæt i kerneværdierne **deltagelse, dialog, frivillighed og indflydelse**.

Demokrati som grundværdi farver derfor DUF's læringsaktiviteter og didaktiske tilgange, som afspejler sig i denne fælles læringstilgang, der har til formål at styrke DUF i målet om at inspirere og uddanne unge som **demokratisk handlende mennesker**. Det demokratiske aspekt i DUFs læringsaktiviteter skinner igennem i mødet med unge, der klædes på til selv at handle og styrke deres **demokratiske selvtilid**, så de motiveres til at gøre en forskel i medlemsorganisationerne, samfundet og verdenen. Tilgangen indeholder derfor disse tre komponenter:

1. **Samfundsengagement**,
2. **Myndiggørelse og handlekraft**
3. **Fællesskab og Mangfoldighed**.

DEMOKRATI SOM GRUNDVÆRDI

SAMFUNDS-
ENGAGEMENT

MYNDIGGØRELSE
OG HANDLEKRAFT

FÆLLESSKAB OG
MANGFOLDIGHED

DEMOKRATISK METODE

“
DEMOKRATIET KAN ALDRIG SIKRES - NETOP FORDI DET IKKE ER ET SYSTEM, DER SKAL GENNEMFØRES, MEN EN LIVSFORM, DER SKAL TILEGNES. DET DREJER SIG OM ET SINDELAG, DER SKAL BIBRINGES HVERT NYT SLÆGTLED, DERFOR ER DET FOLKELIGE OPLYSNINGS- OG OPDRAGELSE SARBEJDE NERVEN I DEMOKRATIET.

- HAL KOCH, HVAD ER DEMOKRATI, 1945

Samfunds- engagement

DUF's medlemsorganisationer har det til fælles at de alle er idebestemte og samfundsengagerende: de vil noget i verden, og arbejder med at engagere deres medlemmer i samfundet omkring dem på utallige måder. Derfor er det oplagt at DUFs uddannelsestilgang understøtter arbejdet med at klæde unge på til at deltage og engagere sig i både det nære og det brede samfund, bl.a. ved at bruge samfundet som "klasseværelse".

Learning by doing

DUF's undervisere arbejder ud fra ideen om, at vores deltagere altid skal ud i virkeligheden og 'gøre' de ting, de træner på uddannelsen. Uanset om de skal ud at være frivillige ledere, skarpe konsulenter, internationale projektmagere eller noget helt fjerde understøtter DUFs uddannelser altid noget, der foregår i virkeligheden. Og vi tror på, at en stor del af læringen faktisk først opnås, når deltagerne møder virkeligheden på den anden

side af en given læringsaktivitet. Denne deltagerforståelse gør, at undervisere på selve læringsaktiviteterne har et ansvar for at skabe gode vilkår for efterfølgende handlinger, og ser således vores læringstilbud som træningsarenaer.

Deltagerne som frivillige forandringsagenter

DUFs læringsaktiviteter er ofte målrettet enkelt individer, men som oftest med tanke på at udvikle ikke bare deltageren, men også som kapacitetsopbygning af et fællesskab, en forening, et samfund. Derfor skal DUFs uddannelser både give viden og værktøjer, og arbejde med at sætte deltagerne såvel som fællesskabernes værdier i spil:

- Hvad er deres grundidé? Og hvordan omsættes den meningsfuldt ift. konkrete målgrupper, en tid eller en kontekst?

Herudover arbejder DUF også med egne politisk besluttede samfundsdagsordner, og kan gennem læringsaktiviteter motivere og muliggøre at både unge, foreninger og andre aktører handler på disse. DUFs medlemsorganisationer arbejder i særlig grad med og for unge frivillige, og blikket for, at både små og store forandringer ofte skabes gennem frivillighed, er således gennemgående i DUFs læringsaktiviteter, uanset om deltagerne er projektfriwillige, frivillige bestyrelsesmedlemmer eller lønnede konsulenter.

Myndiggørelse og handlekraft

Hos DUF ser vi unge som myndige og handlekraftige mennesker, der engagerer sig og tager ansvar i verden. Men vi oplever samtidigt at selvom unge både er dygtige og engagerede, nogle gange mangler tiltro til egne evner, både i form af **demokratiske selvtillid** og ift. at kunne overkomme verdens komplekse problemer. Derfor er en hjørnesten i DUFs læringstilgang at understøtte yderligere myndiggørelse og udvikle deltageres handlekraft og mod, bl.a. ved at give ansvar og vise tillid.

Deltager- og underviserforståelse

DUFs læringsaktiviteter skal altid tage deltagerne alvorligt som myndige, handlekraftige individer, der både kan løfte, bidrage og byde ind i læringsrummet.

DUFs læringsaktiviteter handler grundlæggende om at gøre noget **med** nogen ikke blot **for** nogen, og dét at deltage på DUFs læringsaktiviteter skal gerne give deltagerne medindflydelse og medansvar for det kollektive læringsrum.

Der tilstræbes så høj grad af ligestilling mellem deltagerne imellem, samt mellem deltagerne og undervisere som muligt. Og af samme årsag bør underviserne være velreflekterede om at varetage deres mere magtfulde position med omhu.

Derfor vil DUFs undervisere primært agere facilitatorer fremfor eksperter, eftersom deltagerne anskues som eksperter i deres egen (forenings)kontekst; deltageres egne erfaringer står centralt.

Erfaringsbaseret og mestringsorienteret

Med ovenstående forståelse kan DUFs læringsaktiviteter opstille myndiggørende forventninger, give konkrete erfaringer og være **træningsarenaer**, hvor handlemod, **handlekraft**, **autonomi** og **ansvarsfølelse** opleves, indgydes og øves.

Vi arbejder altså med **erfaringsbaseret læring** gennem motiverende, inddragende facilitering, hvor deltagerne, i løbet af undervisningen, oplever at bidrage med egne perspektiver og erfaringer.

Ligeledes arbejder vi med at **handle** og skabe konkrete nye erfaringer gennem læringsaktiviteter, hvorved deltagerne oplever mestring udi det emne, læringsaktiviteten omhandler. Det kan være alt fra at deltagerne bedes afprøve en teoretisk analysemodel i praksis i egen forening, til at stille sig på en strand og råbe sin holdning udover vandet og konkret træne at ”sige sin mening højt”.

Fællesskab og mangfoldighed

DUF-paraplyen er i sit udgangspunkt et mangfoldigt fællesskab med 80 forskellige organisationer, der deler nogle fælles interesser, værdier og organisationsformer, men samtidigt er vidt forskellige ift. formål, aktiviteter og opbygning. Begge dele nyder vi at hylde – og derfor giver det mening at fremhæve både **fællesskab** og **mangfoldighed** som pejlemærker i DUFs tilgang til læringsaktiviteter, både som vilkår og værdi.

Fællesskab

DUF ønsker at alle læringsaktiviteter afspejler en høj grad af gensidig sparring og åbenhed, der kræver et trygt og fortroligt rum – **et læringsfællesskab**. Et læringsfællesskab, hvor deltagerne trives, og føler sig inkluderet og rummet i DUF's aktiviteter.

Derudover har DUF's undervisere erfaret fra vores læringsaktiviteter, at det bidrager til den ønskede effekt, hvis deltagerne oplever at være en del af et trygt og fortroligt fællesskab med ligesindede og mulige sparringspartnere, der kan spejle sig i hinandens virkelighed som medlem af DUF-paraplyen.

Mangfoldighed

DUF kan som paraplyorganisation samtidigt tilbyde deltagere et mangfoldigt fællesskab på tværs af forskellige foreningsperspektiver og interesser, fordi hver en organisation bidrager med særegne perspektiver fra deres egen foreningskontekst.

DUF ønsker at fremme lige adgang og lige behandling, Ikke alle tilbud er lige relevante for alle, men det skal hverken være køn, geografi, social- eller kulturel baggrund, politiske- eller religiøse holdning, der afholder nogen fra at deltage i eller føle sig tilpas på DUFs læringsaktiviteter. Det er ikke bare godt for den enkelte at være en del af DUFs fællesskab, det er også godt for DUFs fællesskab at have en mangfoldig deltagereskare og en bred repræsentation af unge til at bibringe en mangfoldighed af ressourcer og perspektiver til læringen – **et dobbeltressourceblik**.

Konkret arbejder DUF derfor med en samværspolitik for alle arrangementer og gør en dyd ud af at sætte et trygt rum og skabe en klar forventningsafstemning på alle læringsaktiviteter.

Derudover indgår det i underviserens rolle at være bevidst om både udtalte og udtalte normer og evt. deltagelsesbarriere både fysisk, strukturelt, socialt og kulturelt, og forholde sig til disses indvirkning på læringen. Det kan f.eks. være ved at arbejde med metoder, der sikrer at alle kommer til orde, og i det hele taget skabe variation i læringsformer.

Demokratiske metoder

I DUFs uddannelses- og læringsaktiviteter anvendes en række forskellige værktøjer og greb, som er blevet udviklet gennem tiden og som tager afsæt i forskellige didaktiske tilgange, som for fleres vedkommende allerede er blevet introduceret i hæftet her:

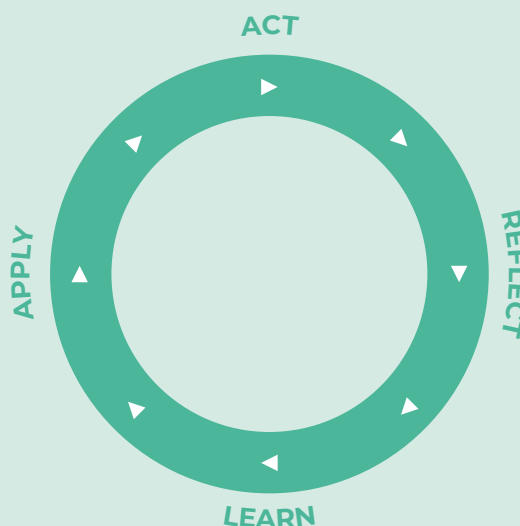
Vi arbejder ud fra en **deltagerorienteret** og **erfaringsbaseret** tilgang hvor fokus er på målgruppens eksisterende erfaringer og udfordringer og tager udgangspunkt heri.

Derudover arbejder vi med en **anerkendende** og **dialogisk** tilgang til læring og søger at fremme anerkendelse og dialog både deltager imellem og mellem deltager og facilitatorer.

Vi har en **faciliterende** tilgang, hvor vi anskuer vores rolle i den betydning, at 'facil' betyder nem, og at vi således har en opgave i at gøre læringsprocessen så lettilgængelig for deltagerne som muligt. Når dette er sagt er formålet altid at få deltagerne ud af den såkaldte komfort zone og ind i læringszonen. Vi ønsker aldrig at bringe deltagerne i panikzonen.

Sidst men ikke mindst er DUFs læringsaktiviteter inspireret af den **aktionsbaserede** tilgang, hvor udgangspunktet er, at vi "lærer ved at gøre." Der sættes derfor tid af til at "gøre" afprøve på selve læringsaktiviteten, som dermed er et trygt rum at prøve de ting af i, som deltagerne skal ud at gøre efterfølgende ("sandkasse-metafor"/"nu leger vi lige"/"laboratoriet"). Deltagerne skal i udgangspunktet altid en "praksis" at handle i (ifm. / samtidigt med uddannelsen).

Læs mere om disse metodiske tilgange ved at klikke på de enkelte begreber.

KATALOG

Vi præsenterer herunder et metodekatalog med konkrete, demokratiske værktøjer og øvelser, som er blevet anvendt i DUFs læringsaktiviteter gennem tiden. Først præsenteres en række overordnede værktøjer, hvorefter mere udførlige øvelser (hvoraf flere kan findes i DUFs publikationer) er beskrevet og udfoldet. De nedenstående værktøjer og øvelser kan frit benyttes og videreudvikles til enhver træningsaktivitet, hvor det synes relevant. God fornøjelse.

Værktøjer til "samskabelse af læring"

Vi arbejder ud fra den idé, at det lige så meget er deltagerne selv, der er ansvarlige for at skabe det gode, trygge og inkluderende læringsrum, som det er underviserne. Hvis vi gerne vil give deltagerne en følelse af ejerskab generelt, skal vi også gøre vores bedste for at give dem ejerskab over selve uddannelsen. Dette kan gøres på mange måder, afhængigt af målgruppen, læringsaktivitetens længde mm. F.eks.:

- **Inden et kursus**, hvor deltagerne i et velkomstbrev får besked om deres egen aktive rolle og eventuelt bedes forberede noget til uddannelsen.
- **I starten af et kursus**, hvor deltagerne snakker om deres forventninger og på faciliteret vis snakker sig frem til fælles normer for læring under uddannelsen (Grobundsregler / code of conduct).
- **Løbende på et kursus**, hvor deltagerne mødes i læringsgrupper / buddygrupper, og samler op på læring og refleksioner fra dagen inden, og i det hele taget arbejder i grupper, hvor deltagerne selv er ansvarlige for eksempelvis tidsstyring, opgaveløsning mm.
- **Afsluttende på et kursus**, hvor deltagerne uddeler certifikater til hinanden og forbereder en lille tale til den person, de uddeler certifikat til.

Værktøjer til at fremme aktiv deltagelse

Vi inddrager deltagerne aktivt i undervisningen, og arbejder for at alle deltagere på en læringsaktivitet kommer til orde og får udtrykt sine holdninger og perspektiver. På DUFs uddannelser og kurser er der flere svar, som ikke er prædefinerede, men som vi finder frem til i fællesskab ved deltagerne. Vi har mange måder at arbejde med aktiv deltagelse på, som igen kan variere afhængigt af målgruppen, læringsaktivitetens længde mm. F.eks.:

- **Check in /check ud runder**, hvor alle deltagere kommer i tale både først og sidst på dagen. Disse runder kan omhandle en faglig tematik, forventninger til dagen, fakta om hver enkelt deltager eller noget helt fjerde. Pointen er, at alle får talt og dermed får en oplevelse af at deres stemme tæller, samt at dagen således starter og/eller slutter sammen.
- **Åbne definitionsovelser / associationsøvelser**, hvor underviseren inviterer deltagerne til sammen at beskrive et centralt begreb, tema eller lignende. En workshop omhandler dialog kunne f.eks. starte med en øvelse hvor deltagerne skal dele deres forståelse af ordet "dialog" og /eller de associationer de får, når de hører ordet.
- **Gruppearbejde (både styret og mere frit)**, hvor deltagerne sammen med hinanden skal gennemgå forskellige øvelser, debattere et spørgsmål eller finde frem til løsningen på en given problematik. Gruppearbejde kan foregå på mange forskellige måder, fra at være forholdsvis styret af facilitator (fx i situationer hvor tiden er knap, hvor deltagerne skal indgå i flere forskellige grupper (matrix) eller lign), til at være mere frit, hvor deltagerne selv er styrende – og alt derimellem, naturligvis. ►

Værktøjer til at gøre læringsaktiviteten til træningsarena for handling

Vi arbejder ud fra ideen om, at vores deltagere altid skal ud og 'gøre' de ting, de træner på uddannelsen, i virkeligheden. Om de skal ud og være frivillige ledere, skarpe konsulenter, internationale projektmagere eller noget helt fjerde understøtter DUFs uddannelser og læringsaktiviteter altid noget, der foregår i virkeligheden. Og vi tror på, at en stor del af læringen faktisk først opnås, når deltagerne møder virkeligheden på den anden side af en given uddannelse. Denne tilgang gør, at vi på selve uddannelserne har et ansvar for at skabe gode vilkår for den efterfølgende handling, og vi ser således vores uddannelser som træningsarenaer. Derfor arbejder vi med:

- **Brug af cases** fra den virkelige verden.
- **Rollepil** hvor deltagerne får en kropslig erfaring ("hvis du har prøvet noget før...")
- **Debat og dialogøvelser** hvor deltagerne træner at lytte til hinanden på trods af uenigheder og/eller argumentere for en sag, stille hinanden undersøgende spørgsmål mm.
- **Arbejde i forskellige gruppekonstellationer**, hvor deltagerne får erfaring med at samarbejde med forskellige mennesker (Boldspil metafor – vi lærer af at spille med ligeværdige og med dårligere, og bedre spillere)
- **Afholde en "Action cafe"**, hvor deltagerne skal prøve ting af (f.eks. at facilitere workshops for hinanden samt give og modtage feedback herpå, som ungdomslederuddannelsen altid afsluttes med)

Konkrete øvelser med henvisning til DUFs publikationer

- Dobbeltressourceblik (AUMF)
 - "Rummet er fyldt af forskellige ressourcer og kompetencer: I er her for at lære af os, men også af hinanden og jer i mellem."
- Demokratisk råbeøvelse (kan findes i "Grib Demokrati-et: Om at styrke unges demokratiske selvtillid, handlekraft og mod")

